

VOINTA POPORULUI

On. „Palatul Cultural” pentru Biblioteca Arad

ZIAR DE PROPAGANDĂ NAȚIONALĂ.

PREȚUL:

Pe un an 100 lei :: Pe jumătate an 50 lei.
Pe trei luni 25 lei.

APARE IN FIECARE DUMINECĂ
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Strada Moise Nicoară Numărul 1, etajul I.

Fascismul, zorile vremurilor bune.

— Biruința dlui Mussolini. —

Alegerile generale din Italia s'au sfârșit cu o mare izbândă a dlui Mussolini. Majoritatea covârșitoare a țării s'a declarat pentru fasciști. S'au ales următoarele liste: *guvernul fascist are în total 356 deputați*. Pe urmă vin pe rând: 25 poporali, 19 social-democrați, 16 socialiști-maximaliști, 12 comuniști, 1 fascist disident (independent), 12 minorități etnice, 6 republicani, 2 sardiști (Sardinia), 8 opoziția constituțională, 3 democrați, 6 liberali, 2 independenți. În total opoziționiști au fost aleși 112.

O mare înfrângere a suferit partidul poporal, care avea în fostul Parlament peste 100 de deputați, iar *partidele socialiste au fost așa zicând sfărâmate*, căci ele numărau în fostul Parlament aproape 150 deputați.

D. Mussolini a declarat gazetei „Corriere della Sera”, că *biruința a întrecut chiar nădejdele sale și țara întreagă și-a arătat încrederea în politica sa*. Astfel având înaintea lui o legislatură de 4 ani, primul-ministru al Italiei poate să se gândească la aplicarea în întregime a politicii sale dinlăuntru și din afară, ce constă în *mărirea Italiei*, devenind un factor de

muncă și de ordine, și un *factor de pace și întindere pacinică în afară*.

Cu prilejul strălucitei și formidabilei biruințe a fascismului italian în alegerile din urmă, cele dintâi sub guvernarea fascistă de azi, — *Fascia Națională Română împărtășește din toată inima marea bucurie a camarazilor italieni și în semn de cinste și frățietate își pleacă steagul în fața mândrului lor steag, purtat din nou în marea și strălucita biruință de prea înțeleptul și energicul cârmuitor, d. Benito Mussolini*.

Isbânda, în general, a fascismului italian, isbândă din cele mai neobișnuite care a cutremurat întreaga lume, umple de bucurie sufletul nostru și al tuturor acelora cari cu înfrigurată nerăbdare așteptăm de ani de zile sosirea unei reînșănătoșiri a vieții de stat.

Semnalul fascismului și isbânda lui acum definitivă, este semnalul celor dintâi raze ale zorilor zilelor celor bune.

Liniștirea mării furioase — cum bine spunea un confrate bucureștean — a pornit dela țarmurile Adriaticei pentru a ajunge

toți țarmurile furtunoși ai întregului nostru continent.

Fascismului, care a înfăptuit domnia vremurilor noi ale Italiei, și a pregătit acele vremuri generației noastre, jertfite, îi va fi dat — îi este dat chiar — să guste răsplata celor ce au suferit mult.

Istoria, care-și trăește, poate, cele mai însemnate pagini ale ei, însemnând (scriind) în grabă întâmplările de seamă cari se desfășoară cu o uimitoare repezi-ciune, ni-a dat prilejul să cunoaștem că întâmplările ce au zămislit fascismul ca și însuș întreaga lui ființă, sunt cele mai de seamă pasuri ce s'au înfăptuit dela războiul cel mare încoace, pasuri cari ne mână spre zilele de refacere și reînflorire a întregii lumi.

Perechea noastră regală în Franța.

După cum am vestit, iubitul nostru Domnitor și cu preagrațioasa noastră Regină au plecat în străinătate, ca să viziteze capitalele țărilor aliaților noștri. În această cale ei s'au oprit întâi la Paris, capitala Franței. Au mai vizitat și ținuturile, unde s'a purtat războiul îngrozitor împotriva puhoiului germano-maghiaro-turco-bulgar care se umflase să domnească lumea și să înngenuncheze rasa latină.

Perechea noastră regală este sărbătorită în modul cel mai strălucit de frații noștri francezi.

O răscoală țărănească și o încercare de unire la Șepreuș.

— În anii 1824 și 1825. —

De Dr. Gh. Ciuhandu.

Sunt aproape o sută de ani împliniți de când în comuna Șepreuș (jud. Arad) s'au petrecut lucruri vrednice de luare aminte. O revoltă agrară a țărănimii a făcut început lucrurilor; o instigație confesională-unionistă era elementul accesoriu al mișcării țărănești, pentruca la urma urmelor, să nu se aleagă nimic nici din dreptatea așteptată de țărani, dar nici din așteptările celor ce voiau să câștige credincioși pe urma tulburărilor ivite.

În cele ce urmează vom înfățișa aceste lucruri, în legătura lor*).

Șepreușul cu hotarul său, ca și teritor cameral sau al erariului de stat, a fost dăruit în 1821 familiei Czárán (Țăran), de origine Armeni însă maghiarizați, de confesiunea r.-catolică. În anul 1823 deja, preoții Pavel Popovici și Ioan

*) După actele din arhivele episcopiei Aradului și din a județului Arad.

Petrovici din Șepreuș, cer intervenirea episcopiei Aradului, ca domnul de pământ Czárán (Czerjân) Ștefan să le dea două sesiuni parohiale, conform rezoluției regale, cu atât mai mult, că unuia dintre ei i-se făgădui-se jumătate de sesiune. Consistorul intervine la domnul de pământ în cauza justei pretențiuni a preoților.

Dar nu numai preoții noștri erau nemulțumiți cu noul domn de pământ, ci și poporul. În primăvara anului 1824, nemulțumirea izbucnește pe față. În adresa Nr. 659 din 1 Iunie 1824, comitatul înfățișa cazul astfel, înaintea Consiliului locotenențial ungar din Buda: Poporul din Șepreuș sporise la număr. Iobagii, parte cu știrea domnului de pământ, parte în ascuns, stârpeau pădurile proporțional cu sporirea poporului, iar terenurile curățite de pădure le țineau în stăpânire lor. „Domnia” însă voia o exploatare mai rațională; dar în cale îi stăteau casele și colibe ridicade de țărani. Când „domnia” a luat dispoziții pentru distrugerea acelor colibe și sălășe, poporul a cerut intervenirea județului. Acesta a trimis la fața locului pe dirigătorii săi ca să facă o nouă împărțire urbanială. Dispozițiile lor însă nu au adus cu sine mulțumirea țăranilor. Preoții și unii oameni mai cu stare, cari cumpăraseră dela conlocuitorii lor pământuri urbaniale multe, ar fi instigat poporul, iar

acesta n'a primit noua împărțire a pământului, ci s'a revoltat.

Astfel domnul de pământ a cerut ajutorul comitatului. Țăranii au devenit atât de îndrăzneți, de nu s'au supus, iar pe oamenii cari reprezentau forța brachială a comitatului i-au alungat din hotar. Comisarul cere dela Consiliul locotenențial regesc 600 soldați pedestrași, cu vr'o două tunuri, împotriva celor din Șepreuș. Au și fost trimiși 262 soldați cu 7 ofițeri.

Pe de altă parte aflăm, că dl de pământ Czárán numai pretexta exploatarea mai rațională a domeniului său, deoarece scopul ce-l urmăria era să-i strămute pe iobagii săi cu casele lor pe un teren expus exundărilor Crișului. Iobagii însă nu voiau să primească această strămutare de aceea trimit în două rânduri „ablegați” la împăratul însuș.

Din pricina acestei nesupunerii Czárán cu fibrăul dela Chișineu și cu „hodnogiul” persecutorilor — poliția de pe atunci a județului! — îi amenință pe Șepreușeni; dar înzădar, iar la urmă dau navală asupra lor cu forțe înarmate: cu puști, cu pistoale și cu săbii, în 19 Mai 1824.

(Va urma).

„VOINTA POPORULUI”

se vinde în orașul ARAD numai la

Librăriile românești

Prețul unui exemplar 2 Lei.

Din istoria vremurilor de sbuciumare.

Spre Golgota. — Prigonirile ne-au oțelit puterile. — O rază de lumină. — Fricoșii și visătorii. — Ce face iubirea de neam! — Brazdele hotarelor românești au fost însemnate cu sângele eroilor. — Uniți în cugete și în fapte. — Cuvinte de încurajare și de mustrare.

În vremea guvernării generalului Averescu, la discuția ce se încinsese în jurul răspunsului Parlamentului la mesajul (vorbierea) Domnitorului nostru, în ședința dela 28 Decembrie 1920, a luat cuvântul și redactorul nostru *Const. Savu*, — pe atunci deputat de Făget (Banat) și secretar al Parlamentului, — care într-o avântată vorbire, des întreruptă de aplauzele deputaților, a făcut o mișcătoare povestire a *simfămintului național* al celor ce fără murmur au urcat Golgota suferințelor și s'au jertfit pentru ducerea la îndeplinire a visului strămoșesc: *Unirea tuturor Românilor*.

Iată-o:

„Domnilor deputați! Când eram încă în băncile școalelor ungurești și întindeam înaintea mea harta Europei, de câte ori priveam la ea, totdeauna sărutam cu sfîntenie și cu lacrimi stropream petecul de hârtie, care îmi arăta locul unde este țara fraților mai mari, România. (Aplauze prelungite).

În acele momente, dl. deputați, buzele mele simțeau o arsură care mi-se resimea până în inimă. Pe acele timpuri, la noi, se auzeau glasuri cari îmi înțeșteau dinții, îmi strângeau pumnii și îmi alungau sângele în cap: era *strigătul de durere al celor mai buni și mai aleși fii ai neamului românesc, cari legați în lanțuri bătuți până la sânge și schingiuiți, urcau Golgota suferințelor noastre*, erau împinși înainte și târați spre temnițele ungurești. (Aplauze).

Alți mulți, cine le mai știe numărul, cădeau uciși mizește de zbirii stăpânirii ungurești, iar masele largi ale poporului, cu simfămintul durerii înăbușit în inimă și cu ochii înlăcrămați, rugători *priveau spre Carpați Ardeleni*, de unde așteptau să se ivească foc și trăsnet care să lovească cuibul de șerpi și vipere ce a fost Ungaria, să nimicească pe călăii drepturilor și libertăților noastre naționale. (Aplauze).

Atitudinea (ținuta) și faptele mărețe ale martirilor noștri, ne-a oțelit și mai mult în lupta grea ce aveam de purtat în contra asupritorilor, ele au fost un imbold puternic și pentru noi cei tineri, iar prigonirile fără sfârșit întăreau în sufletul nostru hotărîrea de a duce acea luptă, cu toate sacrificiile ei până la desăvârșire, până la realizarea idealului național: Unirea tuturor Românilor. (Aplauze).

Dl. deputați, Pentru noi, intervenirea României în războiul balcanic, cu toate amenințările fostei monarhii austro-ungare, a fost o rază luminoasă care ne-a arătat noua cale a politicii externe române.

La sfârșitul războiului balcanic, modesta mea persoană a și publicat un articol în coloanele ziarului „Românul” din Arad, sub titlul „O prietenie veche stricată”, în care, bazat pe faptul nerespectării din partea Austro-Ungariei a angajamentelor (indatoririlor) ce se impuneau în baza convențiunii (înțelegerii) militare secrete între România și monarhia austro-ungară, am arătat că *într'un eventual război mondial, România în nici un caz, nu va merge alături de Puterile centrale*. La puțină vreme după încheierea tratatului din București, care punea sfârșit războiului balcanic, a început să se simtească și la noi suflul groaznic al furtunii care a și urmat. În vreme ce unii dintre ai noștri, pe de-o parte impresionați (mișcați) de formidabila organizație militară germană și austro-ungară, apoi cunoscând cochetăriile regelui bulgar Ferdinand cu Ungurii, iar pe de altă parte influențați de agenții din București ai politicii germano-filice, băteau la ușile ministerelor ungare și austriace...

D. A. C. Cuza. Cari erau acei agenți?

D. C. Savu „...dând asigurare că în ori și ce împrejurare, fie ea chiar fatală (dureroasă) pentru monarhia austro-ungară, poporul român din Transilvania și Banat va fi, ca și în trecut, straja neclintită a tronului Habsburgilor, și pe când unii din aceștia, pușini încrezători, în marea dreptate, care nu putea să întârzie pentru

noi asupriții, șopteau la ureche, aici, la București, unde împreună cu germano-filii de aici se opinteau să arate la ce primejdie s'ar aventura România intrând în război în contra puterilor centrale, în vremea aceasta noi visătorii și idealisții, exaltați, cum eram numiți atât ocașă cât și pe front, atât în scris cât și cu cuvântul băteam la ușile inimilor românești, făcându-le să se deschidă pentru ca să cuprindă și să primească glasul cel nou al vremii și îndemnam poporul să cânte împreună cu noi imnul învierii noastre apropiate, imnul învierii noastre naționale. (Aplauze).

Dl. deputați! Nu vreau să detrag absolut nimic din meritele altora și nici nu vreau spune — pentru că n'a fost și nu este obiceiul meu, să mă mândresc cu pene străine, dar țin să se știe că *noi cei mici și neînsemnați am fost aceia, cari în tranșeele nămolose din Rusia și în peșterile Alpilor italiene, cu primejdierea vieții noastre am purtat jărtecul care a finit sentimentul național în continuă ardere în inima năcăjită a fraților noștri, îmbrăcați în zdrențele uniformei habsburgice.* (Aplauze). Și iarăși, tot noi, cei mici și neînsemnați am fost dintre aceia cari dezer-tând din rândurile armatei habsburgice, ne-am refugiat pe pământul, nouă scump, al Italiei și alurea, dar nu pentru ca să ne salvăm viața năcăjită și nici pentru ca să cersim o bucată de pâine, ci să creștem arme și uniți (aplaude) toți cei de un sânge și o credință să alergăm sub cutele sfinte ale drapelului românesc, la luptă alături de aceia cari luptau în contra opresorului comun, la luptă pentru desrobirea tuturor fraților subjugați. (Aplauze).

În același timp, voi, frați din vechiul Regat strămtorați într'un colțor al Moldovei, goi și flămânzi, decimați de boli și obosiți de luptele supraomenești, dar în inimă cu dorul neastâmpărat și îndemnați de cea mai sublimă iubire de țară și neam, rege și popor, deodată ați pornit ca uraganul și ați sfărâmat nebirutele armate ale lui Makensen și ați distrus (nimic!) mult încrezătoarele armate austro-ungare, bulgare și rusești, iar cu baioneta voastră scaldată în sângele asupritorilor și dușmanilor neamului nostru, ați tras hotarele României-Mari. (Aplauze prelungite).

Iată pentru ce noi, desrobiții voștri frați, niciodată nu vom putea găsi cuvinte potrivite de recunoștință, de admirațiune și mulțumire pentru sacrificiile supraomenești pe cari voi le-ați adus pentru liberarea noastră pentru desrobirea noastră. (Aplauze).

Monument neperitor am ridicat în inima noastră tuturor eroilor cari și-au sacrificat (jertfit) sângele și viața lor, pentru ca să ne dea nouă marea fericire de a ne vedea uniți cu toți frații la olaltă...

„Aș dori ca niciodată, cu atât mai puțin în aceste timpuri foarte critice, între fiii neamului nostru să nu se găsească niciunul care să vrea să ne taie neamul în felii; să nu se găsească niciunul semănător de neghina vrajbei și neînțelegerii între frați. (Aplauze prelungite).

Și, în ciuda dușmanilor noștri, toți fiii buni ai acestui neam, în care bate o curată inimă românească, să lase la o parte orice interese particulare sau de partid, să ne unim forțele lucrând numai pentru fericirea țării și a neamului nostru. (Aplauze).

Făcând noi așa, niciunul din șerpii dinăuntru sau din afară, cari stau pândind în tufșurile lor, nu va cuteza să ridice capul sfidând (provocând) și amenințând scumpa noastră patrie.” (Aplauze).

Astăzi, când, între alții, dl. *Const. Savu* este luat la țintă din partea vânătorilor de ief-tene merite patriotice, pentru a-l scoate din linia luptătorilor neîmblânziți ai drepturilor poporului, ne împlinim o datorie, reproducând — după „Monitorul Oficial” — această frumoasă participă din vorbirea d-sale, pentru încurajarea fraților noștri și pentru mustrarea celor cari vor să ne prigonească.

Maiorul Băgulescu...

„Nu există nici o recompensă și nici o distincție, care să egaleze meritele de tot felul ale acestui desăvârșit militar.” „Maiorul Băgulescu, patriot convins, este cel mai îndăjit apărător al Patriei și Neamului. Suflet al s. carate, de fier.”
CAROL,
Principe al României

Să fie care, doar' poveste... amintirile trecutelor vremi, ce pînd zdeseri să se înșiru-domoale în gândul meu..?

Și dară, o fotografie așezată în locul de cinste pe pereții odăii mele nu mi-ar aminti, ceea ce a fost demult-odată, aș crede că totul este, un joc al fanteziei mele de visător...

În lacrimile cari îmi împăinjenesc ochii... fotografia se desprinde ușor, crește și din adâncurile vremii, figurile dragi de pe clișeu îngălbenit, se mișcă, vorbesc, trăiesc...

Din negurile depărtărilor zilelor trăite, clipele de zbucium și frământări, răsăr aievea...

Apar rând pe rând, din portretul cu ramele negre... în frunte locotenentul *Băgulescu*, înalt, frumos cu privirea de vultur și dragostea de frate. Auz glasul lui cald, înflăcărat, plin de energie și dător de speranțe: „*Răbdare, mă băieți! Încurând, plecăm în Ardeal.*”

În jurul lui sunt adunați cei câțiva pribezi ardeleni, sublocotenenti ai promoției 1916 din Corpul I. Armată. Acolo e *Sebastian Stanciu*, dela Băița Bradului, gânditor și tăcut, ca atunci când glonțul dușman l'a străfulgerat, pe când apăra retragerea Reg. 18 de Gorjeni. Mormântul lui e necunoscut, valorile Oltului înlăunțindu-l pe vecie... Acolo este *Ovidiu Vodă*, cel fugit din școlile Blajului, după ce fluturase pe înălțimile catedralei, drapelul tricolor, ca apoi să moară surizând, pe valea Jiului, la hotarele Ardealului iubit... Acolo e *Nicolae Braica*, eroul din Dobrogea, rămas și azi locotenent, din grația lui Dumnezeu și voința națională... Acolo sunt copiii Ardealului ieșiți din școala vitejiei, oțeliți sub mîna locotenentului *Băgulescu*.

Și, uite îmi trec prin minte par'că le-aș auzi acum, vorbele și tănuirile din serile cu lună penecute în cazarma Regimentului 5 Vânători... Dintr'un colț, tănuit, prindeau să răsune cântecele duiioase ardelenesti... De-abia începeau să se înfiripe și din umbră apărea statura înaltă a locotenentului *Băgulescu*. În scripirea de oțel a ochilor lui strălucitori, noi citeam gândurile noastre. Și când ultimile acorduri muriau în ecoul din dealul Cârcea, cuvintele lui *Băgulescu* aprindeau flăcări în sufletele noastre surghiunite. Târziu, apoi, goarnea plîngeau stingerea, ne despărțiam, simțiam în strângerea de mână a locotenentului *Băgulescu*, sufletul de frate, înțelegător al durerilor noastre!

*

A pornit războiul și soartea a vrut să fim alături.

În iadul de foc dela Aliman, în năpraznica moarte dela Balta Baciului, în măcelul dela pădurea Ciughinea, locotentul *Băgulescu*, era exemplul de vitejie al unei Divizii de olteni.

Când, după zile de luptă înegriți de noroiu și sânge, închideam ochii, în tranșeele de nisip ale dealurilor Rașovei, somnul nostru era speriat de bubuituri de grenade, știam că „locotenentul *Băgulescu*” face vizită Bulgarilor. „*Strigoiul Diviziei*” așa îl botezaseră soldații...

(Sfârșitul în Nr. viitor.)

„VOINȚA POPORULUI” nu primește ajutoare dela nimeni, deci abonativă cât de mulți. Aceia, cari răspândesc gazeta „Voința Poporului”, împlinesc o datorie de buni Români.

Italia de azi și România viitoare.

Conferință de încheiere pe care redactorul nostru d. Constantin Savu, a ținut-o la Roma (Italia) în ziua de 2 Martie a. c.

— Urmare —

Însă această mare lumină de civilizație a trebuit să se întunece în curând și apoi, să se stingă complet (de tot), deoarece numeroasele invazii (năvăliri) ale Goților (165 d. Cr.), urmate de a Vandalilor, Gepizilor, Sarmatilor, Slavilor, Hunilor, Avarilor, Maghiarilor, Bulgarilor și Tatarilor, au silit pe Romani să părăsească această provincie înfloritoare și, nimicindu-i bogăția și înflorirea, au adus în ea barbaria. Înzadar Daco-Valahii au încercat să se împotrivească barbarilor năvălitori; după războaie lungi și foarte grele toate Principatele românești au fost subjugate (anii 997—1058).

În Carpați s'au alcătuit apoi mici Principate românești. Un voevod sau duce era în fruntea fiecărui Stat, care era neatârnat, și acesta avea dreptul să bată monete (bani), să declare războiu și să aibă Stat și armată proprie.

Muntenia. — În anul 1290, d. Cr., *Negru-Vodă-Basarab*, Ducele Amlașului și Făgărașului, pornește din Ardeal, neatârnat dar sub scutul regelui ungur Vladislav Cumanul, ajunge până la Câmpulung și întemeiază Principatul Munteniei.

Sub fiul său, *Vladislav Basarab* (1369). Principatul Munteniei, mărit cu alte cuceriri, cuprindea: Muntenia, Banatul Severinului, țara Hațegului, o parte din Moldova și Basarabia de astăzi, afară de Ducatele Amlașului și Făgărașului, cari erau moștenite, și Dobrogea..

...*Mihai Viteazul* (1583—1601), domnul Munteniei, bătut în repetite rânduri pe Turci, câștigă Dobrogea și cuceri (cuprinse) Moldova și Ardealul, înfăptuind astfel *unitatea națională a tuturor Românilor* (10 Iulie 1601). În anul 1601 fu ucis din porunca generalului austriac Basta..

Moldova. — În anul 1349 principele român *Bogdan*, originar din Maramureș, învingând pe principele Bălc sau Valc, trece în Bucovina și întemeiază Bogdania, numită mai târziu Moldova, care în anul 1375, sub domnia lui *Juga-Vodă*, se întindea dela Carpați la Nistru și la Mureș, până la Chilia.

...*Ștefan-cel-Mare* (1457—1504), prin personalitatea sa și prin biruințele sale, atât pe câmpul de bătaie, cât și pe cel diplomatic, e cea mai mare și mai frumoasă figură din istoria poporului român. El înfăptui, între altele, unitatea Moldovei în granițele ei naturale. Pentru biruințele lui câștigate împotriva Turcilor, Papa Pius al IV-lea l-a numit *atletul (luptător)* lui Cristos..

...Cu moartea lui *Dimitrie Cantemir* și al contemporanului său (domnitor în aceeași vreme cu dânsul) din Muntenia, *Constantin Brâncoveanu*, începe pentru Țările-Românești o epocă foarte tristă, numită *cea fanariotă*. De aci înainte tronurile românești au fost luate de Vizirii (generalii) *Pașahului* (Sultanului) și închiriate celor ce au dat sumele mai grase.

Astfel, pentru mai bine de un veac România a ajuns țară de pradă și de jaf pentru parvenitii grecotei ai *Fanarului*. Această tristă perioadă arată pe deplin starea de decădere, în toate privințele, a Țărilor-Românești la începutul veacului al 19-lea.

În anul 1775, Austria, cerând dela Poartă (Sultan) un drum liber (slobod) a lega Galiția cu Transilvania, aceasta (Turcia) a predat Austriei — călcând înțelegerile în vigoare ce garantau neatârnată și întregitatea Moldovei — 189 mile pătrate, locuite de Români, cu cetatea Sucevei, leagănul Principilor și Mănăstirea Putna, mormântul lui Ștefan-cel-Mare.

Grigore Ghica, Principele Moldovei, care se împotrivi acestei predări, fu ucis din porunca Austriei.

În anul 1812, *Alexandru I al Rusiei*, vătămând înțelegerea dela 1771 răpi mai bine de jumătate din cuprinsul Moldovei, și anume ținutul dintre Prut și Nistru, chemat *Basarabia*..

...Colonelul român *Alexandru Cuza*, a fost ales Principe al Moldovei, la 5 Ianuarie 1859, și la 24 Ianuarie, din același an, Principe al Munteniei. Moldova și Muntenia au luat apoi numirea de *Principatele-Unite*.

În urma abdicării forțate (mulțămirei silite) a acestui Domn înțelept, întâmplată după 7 ani de domnie fericită, s'a urcat pe tron o dinastie străină în persoana Prințului *Carol de Hohen-zollern-Sigmaringen*, mort în anul 1914.

În decursul îndelungatei sale domnii, care ținut 48 de ani (1866—1914), România, întovărășită cu Rusia, a purtat războiul contra Turciei la 1877—78. Armata română a câștigat o mare biruință la Plevna, unde a făcut prizonier pe însuș *Osman-Pașa*. Principatele Române unite își recâștigă, astfel, neatârnată deplină, iar Principele *Carol* luă titlul de *Rege*.

(Va urma).

Un cartier de cărciumi în Arad.

În atențiunea dlui Ministru de finanțe!

În vreme ce Românii de inimă luptă pentru combaterea alcoolismului, Revizoratul școlar apelează la corpul didactic să țină conferințe pentru stărpirea aceluia și comuna bisericească din localitate dorește înălțarea de biserici, atunci Direcțiunea Financiară a Aradului dăruiește în belșug populația cu brevete de băuturi, admitând rasei lui Iuda, venită cu drumul de fier, să-și vândă beuturile otrăvitoare.

Amintim aci un caz dureros: Strada Căpitan *Ignat*, conform datelor dela oficiul ingineresc începând dela Str. Șaguna este de 900 m. lung. În această stradă sunt 10 brevete de băuturi. Pe întreg teritoriul orașului nu se află o stradă împopulată cu atâtea birturi.

De curând, în susnumita stradă, în locul unui Român a venit un perciunat din județ un anume *Salamon Zinner*, căruia un domn preot cu ajutorul cooperativei i-a dat pașaportul. Aici pe motiv că a adus un vas cu vin și că ovreul să nu sufere pagubă, marimioasa Direcțiune Financiară în mod provizor i-a admis un timp de 4 săptămâni să poată vinde, bineînțeles nu numai vinul, ci totfelul de beuturi.

Cele 4 săptămâni au trecut în 20 Ianuarie a. c., dar vinul adus de ovreu isvorește mereu, nu se mai găte. Astfel în prezent după ce termenul admis deja a treia oară a expirat, tot mai vinde din el. Să se mai știe, — ceeace numai On. Administrație Financiară nu vrea să știe — că prăvălia ovreului în chestiune e situată între 2 școli, una elementară de băieți și fetițe la o depărtare de vre-o 90—100 m., iar cealaltă de industrie casnică la vre-o 180 m.

Chiar din punct de vedere moral n'ar fi trebuit admis acest brevet, asta cu atât mai mult cu cât în înțelesul unui ordin Ministerial — abstrăgând dela ordinul confidențial — brevete noi numai *interimale* și acelor restaurante se pot admite, unde interesul public o cere și nu în cazul prezent, unde o stradă înnoată în crâșme.

Între astfel de împrejurări, negreșit că munca depusă de binevoitorii neamului pentru stărpirea alcoolismului va rămâne infructuoasă căci brevetele în loc să se reducă, ele sporesc.

Să sperăm, că la ordinul dlui Ministru, Administrația financiară va deslega cauza în interesul neamului și a țării, reducând marele număr de brevete prin revocarea, respective sistarea (luarea) brevetului dat mai în urmă lui *Salamon*.

Deocamdată atâta.

Un bun Român.

La Bocșa!

Pe cine trimete Fascia Națională Română în luptă?

Am vestit la vremea sa că în lupta electorală ce se va da pentru câștigarea locului de deputat în cercul electoral Bocșa-montană Fascia Națională Română a hotărât să ia și ea parte printr'un ales al ei.

După o comună și amănunțită cercetare a stărilor din acest cerc cari cer și așteaptă o temeinică și fericită deslegare, alegerea noastră a căzut asupra persoanei camaradului nostru *Constantin Savu*, redactorul ziarului nostru „Voința Poporului”, fost deputat și un încercat luptător național, ieri, ca și azi.

Faptele dlui C. Savu pe tărâm național sunt mult prea bine cunoscute, încât să mai înmulțim vorbele pentru a-l recomanda cinstiților alegători dela Bocșa.

Totdeauna și în toate împrejurările idealiste, sfătuitor al tuturor obijduirilor, cu dreptate și milă față de cei năpăstuiți, de tot felul de nevoi și rele, apărător cerbicos al naționalismului nostru și luptător neîmblânzit împotriva stărilor anarhice din țară și pentru reînălțarea viitoare a vieții noastre naționale și de Stat, — socotim că d. *Const. Savu*, care mai este înarmat și cu bogate cunoștințe politice, este cel mai potrivit așteptărilor cinstiților alegători dela Bocșa și care cel mai bine va ști să reprezinte și să apere în Parlament interesele și multele necazuri ale fraților noștri bănățeni.

Când vestim această alegere a noastră și recomandăm cu toată căldura persoana dlui *Const. Savu*, ținem să se știe că președintele nostru camarad se va înfățișa alegătorilor din cercul Bocșa în săptămâna viitoare, când în adunări populare va desfășura și lămurii, pe înțelesul tuturor, programul Fasciei Naționale Române.

După ascultarea acestor lămuriri, pe cari candidatul nostru *Const. Savu* le va da, mai bine decât oricare altă persoană, asupra treburilor politice și a mijloacelor prin cari noi înțelegem să aducem vindecarea rănilor țării și mulțumirea poporului, — avem credința că înțelepții dar pururea înșelații bănățeni vor alerga cu drag sub scutul drapelului național al Fasciei Naționale Române și vor da voturile lor dlui *Const. Savu*, candidatul Fasciei Naționale Române. Așa să fie!

„Fascia Națională Română.”

Știri din Bănat.

Belinț, Martie a. c.

Duminecă în 23 Martie a. c. au avut loc alegerile de deputați sinodali în cercul nostru.

Până în preajma alegerii a fost cea mai deplină liniște, nefiind nici o propagandă electorală sau amestec din partea autorităților.

Sâmbătă însă a început să sbârâie telefonul primăriei, comunicându-se secretarului chiar din partea dlui prefect *Coste Gyula* ordinul, să se facă totul pentru a fi aleși candidații administrației, dnii *Georgevici* primarul Timișoarei și deputatul liberal *Obădeanu*.

Acest ordin categoric s'a trimis la toate primăriile și secretarilor din circumscripția electorală Belinț. Poporul însă, în frunte cu preoții s'au revoltat deopotrivă în contra teroarei și amestecului nechemat, încât candidații administrației nu au primit nici un singur vot, în cele mai multe comune.

În afară de comuna *Budinț*, satul natal al Dlui primar, care vrea să se aleagă prin telefonul prefectului și unde a câștigat câteva voturi

deochiate și suspecte, încolo nu s'a validat puterea.

Intr-o comună vecină, preotul S. S. a cetit în biserică poporului, ordinul prefectului trimis prin secretar, la ce poporul într'un glas a erupt în strigăte, „jos cu el, „ce caută amestecul prefectului în biserică” I „nu ne trebuie candidații administrației.”

Iată un preot vrednic și un popor care știe să-și apere drepturile bisericii sale autonome, față de cei, cari caută să introducă politica nenorocită în biserică. I. C.

† Pr. Iancu Ștefănuț.

Sâmbătă, în 12 l. c., s'a stins din viață, în mod neașteptat, preotul I. Ștefănuț dela Mândruloc. Vestea aceasta a produs o adâncă întristare nu numai în satul pe care de 23 de ani îl păstora cu vrednicie, ci în cercurile largi ale poporului nostru din oraș și județ, unde răposatul se bucura de multă cinste pentru ținuta lui vrednică ca Român, de care în vremuri grele, sub stăpânire streină, el dăduse atâtea dovezi strălucite.

În urmarea acestor considerațiuni precum și pentru că copiii săi iubiți și neamurile se găsesc cu familiile lor în orașul nostru și răposatul mai fiind și proprietarul unei mari decorații pentru care și armata avea să-i dea cele din urmă onoruri, — corpul neînsufletit al distinsului preot a fost transportat pentru a fi înmormântat în cimitirul orașului Arad.

Služba de înmormântare s'a făcut în Catedrală de către 18 preoți ai tractului protopopesic Arad, de față fiind Preasfinții lor episcopi Pap al Aradului și Teculescu (al armatei), toate autoritățile, prietenii și cunoscuții, un mare număr de săteni și învățătorii din Mândruloc și numeros public arădan.

Răspunsurile le-a dat minunatul cor al seminarului teologic-pedagogic condus de distinsul nostru maestru Lipovan.

Au rostit vorbiri, arătând vredniciile răposatului și pierderea pe care o suferă clerul și poporul, d. prot. Tr. Vățian și pr. Tândrău.

Răposatul fiind cavaler al ordinului „Coroana României”, onorurile au fost date de o companie cu muzica din Reg. 93 Inf. din localitate.

Înmormântarea corpului neînsufletit al distinsului preot I. Ștefănuț s'a făcut în „Cimitirul de sus” din Arad.

Odihnească în pace! Familiei întristate îi trimitem cuvintele noastre de mângâiere.

Aniversarea unirii Basarabiei.

Cu prilejul celei de a șasea aniversare a unirii Basarabiei, la Chișinău (Basarabia) au avut loc grandioase serbări naționale, la care au luat parte: guvernul, mulți parlamentari și politicieni și întreg poporul. S'au rostit mari vorbiri întărind credința, că această unire, făcută de bună voe de frații basarabeni, este vecinică și nedesfăcută.

Serbări strălucite au avut loc și la Ateneu în București, unde au vorbit d. N. Iorga, gen. Anastasiu, Crihan (basarabean), V. Goldiș. S'a făcut o frumoasă manifestație pe străzi.

Comercianți, industriași și oameni de afaceri români

publicați anunșurile în gazeta românească
„VOINȚA POPORULUI”

Știri de tot felul.

Corpurile legiuitoare au luat vacanță până la 20 Mai c.

— Camera a votat proiectul de lege pentru comercializarea întreprinderilor Statului.

Înăsprirea stării de asediu. Peste întreg ținutul de dincoace de Carpați starea de asediu a fost înăspriată. Cenzura a fost introdusă peste tot locul. Aflăm că la orașe și sate, în multe locuri și la persoane conducătoare ale noiei mișcări naționale fasciste se fac riguroase cercetări în locuințe pentru găsirea de hârtii, broșuri, ape-luri către popor și pe cari autoritățile — dacă le-ar găsi — le socotește afăjătoare și primejdioase.

Noi credem, că Românii cari sunt buni patrioți, cum suntem de pildă noi, nu au nevoie să li-se croiască granița, peste care iubirea lor de neam și țară și simțul lor de jertfire de sine nu poate să treacă. Ceeace se face cu bunii Români e foarte jignitor și din punct de vedere național e foarte păgubitor.

Preluarea orașelului Jombolea din partea României s'a făcut în ziua de 10 Aprilie de către autoritățile civile administrative ale județului Timiș-Torontal și a dlui colonel Drăgulescu. Au avut loc frumoase serbări. S'a constatat, că la plecarea din orașel, Sârbii, prietenii noștri, au făcut mari prădăciuni și au pricinuit țării noastre pagube de multe milioane.

Vom reveni.

— **Din cauza marelui îmbulzeli de material am fost siliți să lăsăm nepublicate multe articole și știri ale corespondenților și prietenilor noștri. Cerem, deci, binevoitoare iertare. — Red.**

Pildă vrednică de urmat. Șvabii din cercul electoral Aradul-nou, nemulțumiți de felul cum sunt apărați în Parlament și în viața politică a țării de către deputatul lor d. Mihai Kausch, l'au provocat să abdică și să se retragă din conducerea politică a Șvabilor. Dar la noi?

„Clujul”, gazetă independentă ce iese la Cluj, redactată de președintele nostru prieten V. I. Moldovan, a împlinit un an de viață. Această gazetă, care n'are nici un colorit politic, este totuși, un viguros apărător al intereseilor românești și un îndrăzneț luptător, alături de noi, pentru aducerea unor vremuri mai bune și mai fericite pentru neamul românesc și de înălțare a scumpei noastre țări.

Urăm vrednicului nostru confrate viață lungă și succese strălucite în greaua și frumoasa luptă pentru reînnoirea neamului nostru. — Redacția.

Concertul baritonului Nicorescu, — care s'a ținut în seara de 10 Aprilie crt. în sala Palatului Cultural din Arad, a fost strălucit. Am avut prilejul să auzim, de astădată, pe baritonul nostru în muzica veche istorică italiană, dar ținem să constatăm cu plăcere că artistul a învins toate greutățile și a executat bogatul program cu desăvârșită artă de predare.

Am admirat în acest concert istoric vocea tot mai catifelată, modul de interpretare (predare) tot mai mult apropiat spre o desăvârșită perfecție și simțul artistic de modulare de o mare gingășie.

După acest concert (cu cântece și arii vechi din literatura clasică italiană) îi profeșim iubitelui și președintelui nostru bariton Laurian Nicorescu un viitor mare și succese tot mai strălucite.

La această strălucită reușită a concertului a dat un prețios și netăgăduit concurs talentata pianistă dna Maria Nicorescu, tânăra soție a cântărețului nostru.

Când recunoaștem netăgăduitele vrednicii artistice ale cântărețului nostru iubit și de mare

viitor, nu putem să ne ascundem nemulțumirea și supărarea pentru lipsa de atențiune și sprijin de care publicul românesc arădan — onoare excepționalilor — a dat o strălucită dovadă cu acest prilej.

În vreme ce acei slab plătiți și funcționarii precum și iubiții noștri studenți au venit să cinstească arta națională și să-și arate recunoștința și dragostea față de artist, mare parte dintre acei cu pungile umflate se găseau, în vremea concertului, în varieteturile Central și Crucea Albă, unde în fumăria înecătoare a țigărilor cu tubul aurit și la masele încărcate cu tot felul de vinuri spumante, admirau pulpele și pieptul rotund, precum și golăteala corpului îngrijit și ispititor al dansatoarelor. — Trist, dar adevărat.

— **Comitetul școlar din Sânleani (județul Arad)** a pârît pe învățătoarea de acolo A. Károly că ar fi ucis în bătai pe o elevă și chinuște elevele sale.

Mai nou.

Conflict armat între Rusia și China.

În urma ruperei tratatelor ruso-chineze a izbucnit un conflict armat între China și Rusia. Comandamentul roșu a adunat trupele sale în ținutul Nicolaevsc-Usuriisc, iar dela Chita se trimet zilnic munițiuni către granița ruso-chineză.

Grecia — republică.

Poporul grecesc a făcut votare asupra formei de guvernământ și a hotărât detronarea regelui Gheorghe, ginerele Domnitorului nostru, și proclamarea definitivă a republicei.

POȘTA REDACȚIEI.

Dlul At. M. — Articolul d'voastră nu-l putem publica, întrucât ar însemna să facem elogii unei alte politici decât aceea profesată și propagată de noi.

Mai multora. — Rugăm iertare pentru nepublicarea mai multor articole, care va trebui să sufere întârziere pentru cele ce trebuie să publicăm în legătură cu campania electorală dela Bocșa-montană, unde, după cum am anunțat, FNR. își va avea candidatul său pentru scaunul de deputat.

Pr. L., Simand și Dr. M., Chișineu. N'am putut în numărul acesta, dar se vor publica

Redactor responsabil: CONSTANTIN SAVU

No. G. 8300-2-1923.

Publicațiune de licitație.

Pe baza decisului Judecătoriei de ocol Arad Nr. de mai sus, mobile și alte obiecte cuprinse în favorul „Victoria” inst. de credit pentru suma de lei 2000 capital, interese de 6% dela 20 Ian. 1923, spese stabilite până în prezent în suma de lei 646'30, se vor vinde la licitație publică în Arad, Calea Șaguna 39 în ziua de 24 Aprilie d. m. la orele 2.

Arad, la 30 Martie 1924.

G. Ciupuliga,
exec. jud. regesc.

O mașină de Trier

Nr. 6 cu foc, umblă pe drum cu motor propriu, din anul 1914, fabricație M. A. V., tot la fel și treerătoarea Nr. 6 de 120 cm. lărgime, în stare bună, cu toate cele de lipsă, curele noi de piele, de vânzare cu prețul de 100.000 Lei la GHEORGHE DAVID, LIPOVA (j. Timiș) funcționar de stat.